

Naszą gazetę przygotowujemy we współpracy z

POLSKA THE TIMES

GAZETA

Krakowska

Piszą dziś u nas
Jerzy Stuhr
Jan Nowicki
Tadeusz Pieronek

cena gazety

1,70 zł (w tym 7% VAT)

Nr indeksu 35015X

cena gazety z płyta

5,50 zł (w tym 22% VAT)

Nr indeksu 348287

Piątek 9.05.2008

7. Węgierska Wiosna Filmowa

Od piątku do wtorku w ARS-ie po raz kolejny zaguszczą filmy węgierskie.

W ramach 7. Węgierskiej Wiosny Filmowej zobaczymy 10 nagrodzonych filmów z ostatnich dwóch lat.

Wśród nich znajdują się takie tytuły jak „**Podróż Iski**” wielokrotnie nagradzany, między innymi w Budapeszcie i Brukseli, „**Opium – Dziennik kobiety chorej umysłowo**” Janosa Szasza, „**Wolność, miłość**”, który był prezentowany w Białym Domu w Waszyngtonie i na Festiwalu Filmowym w Berlinie a także „**Cierpliwość**”, który został nagrodzony na Międzynarodowym Festiwalu Filmów Dokumentalnych i Krótkometrażowych w Bilbao.

(fren)

Centrum Kinowe ARS

ul. św. Jana 6

piątek – wtorek

Szczegółowy program na www.ars.pl

Bilety: 10 zł, karnet 40 zł.

www.gazeta.pl/cjg

gazeta

KRAKÓW

Piątek-
czwartek
9-15 maja
2008

cojestgazeta

ISSN 1425-4824

Sprzedaj łącznie z „Gazetą Wyborczą”

Wieści z kin

Węgierska Wiosna Filmowa

Dziś w Krakowskim Centrum Kinowym „Ars” rozpocznie się siódma edycja Węgierskiej Wiosny Filmowej, podczas której zostanie zaprezentowanych 10 nagrodzonych filmów z ostatnich dwóch lat (pięć pełno- i pięć krótkometrażowych). W programie: piątek – „Podróż Iski” Csaby Bollóka i „Linia życia” Tomka Duckiego, sobota – „Koniec” Gábora Rohoniego i „Ścieżka” Hannigana Declana, niedziela – „Wolność, miłość” Krisztiny Gody i „Cierpliwość” László Nemsá Jeleasa, poniedziałek – „Szczęśliwego nowego życia” Árpada Bogdána i „Jabłko” Mihály Schwechtje, wtorek – „Opium – dziennik kobiety chorej umysłowo” Jánoša Szásza – i „Razem” Dénes Nagy.

Öngyilkosok városa

Egy lengyel–magyar író kisregényei

■ SURÁNYI ANITA

Létezik egy kitaláló magyar író, akit itthon szinte senki nem ismer, mert lengyel. A Lengyelországban már másfél évtizede ünnepelel: *Krzysztof Varga* végre a magyar olvasókörözés is megismerheti. Egy kötetben megjelentetett két kisregénye – a Fejlődésregény (Bildungsroman) és a Tequila – nyilván nem véletlenül került egymás mellé. A két mű sok mindenben hasonlít, a szerző mindkét esetben múlt és jelen, valóság és fikció között lavírozik: varsói punk-rock multikulti-kavalkád és magyar identitáskeresés keveredik oldalakon. A Tequilaért Vargát felterjesztették a legnagyobb lengyel irodalmi kitalálósre, a Niké-díjra is.

De ki is ez a lengyel–magyar író?

Varsóban született 1968-ban, édesapja magyar származású. Lengyel írónak vallja magát, jól beszél magyarul, de *Esterházy* inkább lengyelül olvassa. Gyermekkorától gyakran látogat Magyarországra, és ha Budapesten időzik, nem hagyja ki kedvelt séthelyét, a Kerepesi temetőt sem. Vargát legutóbb –

két kisregényének magyar kiadása alkalmából – a Lengyel Intézetben faggatták sajátos skizofrén írói stílusukról, amelyről annyit mondott, hogy a konkrét sztoritól a fabulárisba, a néha már-már hantának mondható alomvilágba menekül: magyar emlékeiből a lengyel fikciós valóságba, vagy éppen fordítva.

Temető és halál: ezek nélkül nem ússzuk meg egyik kisregényét sem. Már a Fejlődésregény magyar főhőse is felidéz a nedves falevelek temetőbeli hangulatát, a súlyos holttest motívumát, aztán a Tequila kezdősoraiban is tovább kísért bennünket az elmúlás. A Fejlődésregényben Budapest, az öngyilkosok városa mint „nekropolisz” tárul elénk a nyolcvanas évek Gellérthegyéről, a Tequilában pedig egyenesen temetőben találjuk magunkat, ahol a főhős túlsúlyos dobos barátja koporsóját az önnön lelkiismeretének terheit cipelve közeledik a kitaláltalan vég felé. A te-



mető az a hely, ahol élők és holtak találkoznak. A történet érdekessége, hogy éppen itt, a halállal testközelben szembesülünk életünkkel, mentális számadást készítve viselt dolgainkról. Azért a regény korántsem ennyire komor. Sőt! Laza, vagány, ütős: hatását sokáig érezzük. Ez a Tequila. (Amúgy a tévhit ellenében a mekkóiak kísérő nélkül isszák a tequilát. Semmi előjárték, se só, se citrom, csakis az agávépálinka tömény petroleumtíz.) Varga Tequilája is hatásos elegy, remek olvasmány: a se vége, se hossza szleng, kamuduma, alternatív világ, a pokolbeli dúdások, vagyis a zenészek meghasonlott

dete, az állandó pörgés, a rengeteg idéten sztori az „independent bend”-ről és „barátságuk” fejezetéből – mind-mind adaléka az igazán jól sikerült könyvnek.

A Fejlődésregény líraibb hangja *Krudy* Szindbádját idézi fel, nem csak stílusban, hiszen valóban megelenedik előttünk a Huszárik-film ebédjelenete, Szagok, hangulatok, végeláthatatlan gondolatok kapcsolata, akár a láncot fűző gyermek ösztönös, mégis mérnöki pontossággal végzett munkájának eredménye. Mert nem mindegy, hogy mi után mi következik...

A Fejlődésregény szöveg ellentéte az eredeti Bildungsromannak. Itt nem fejlődik senki sehova, nem jutunk el A pontból B-be, igazi végtelen történet ez, amit Varga így fejez ki: „Ez a történet sehoh sem kezdődik, és ott is végződik.” Azért valahol mégis lennünk kell. A gyermekkori „halálos” álmok szintjére a hetvenes-nyolcvanas évek Magyarországa, a Traubisoda és a Sugar Aruház világa.

(*Krzysztof Varga: Tequila, Fejlődésregény. Ford.: Keresztes Gáspár. Poligráf Könyvkiadó, Dunakeszi, 2008. Ár: 2500 forint*)

Útitársak Molnár Ferenc és a nők

■ LŐCSÉI GABRIELLA

Az igazi írók művei egész sereg eltitkolt, ügyesen átformált, többé-kevésbé álcázott, de gyakran őszinte önéletrajzi adatot, illetve töredéket tartalmaznak. A félelmetes őszinteség onnan ered, hogy az író biztonságban érzi magát a maszk alatt. *Molnár Ferenc Alarc* címmel közreadott különös vallomását komolyan vette legifjabb unokája, *Sárközi Mátyas*, és a máig csorbítatlan világhírnek örvendő szerző színműveinek és más szépirodalmi publikációinak álcázott önéletrajzi adatait összevetette a családi levéltárakban és egyéb irodalmi archívumokban rejtőzködő dokumentumokkal. Így született meg a *Lilium* öt asszonya című könyv, az asszonybolond és asszonygyötört Molnár Ferenc hamisítatlan arcmasz felvázoló, keserűes összeállítás, sok irodalmi illusztrációval és mind ez ideig ismeretlen Molnár Ferenc-szemelvényekkel. Nem a véletlen műve, hogy az ünnepi könyvhét egyik sikerdarabja lett.

Az öt asszony – három feleség, egy elérhetetlen ideál és egy útitárs – portréjának a megajzolásakor Molnár Ferenc kor- és pályatársainak, ellenségeinek és barátainak segítségét is igénybe vette Sárközi Mátyas, nem csak a nagypapa irodalomnak álcázott önéletrajzi vallomásait és a familiáris